

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 107/2011-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom Mgr. R. T., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 17 ods. 7, čl. 19 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 5 ods. 1 písm. e) a 4, čl. 6 ods. 3 písm. c) a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27. júla 2010, postupom Okresnej prokuratúry P., postupom Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Ústavu na výkon väzby v B. v súvislosti s jeho premiestnením z Ústavu na výkon väzby v B. do Nemocnice pre obvinených a odsúdených v T. a postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 47/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2010 faxom a 11. októbra 2010 poštou doručená sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 17 ods. 7, čl. 19 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 5 ods. 1 písm. e) a 4, čl. 6 ods. 3 písm. c) a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27. júla 2010, postupom Okresnej prokuratúry P. (ďalej len „okresná prokuratúra“), postupom Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky (ďalej len „ZVJS“) a Ústavu na výkon väzby v B. (ďalej len „ÚNV“) v súvislosti s jeho premiestnením z Ústavu na výkon väzby v B. do Nemocnice pre obvinených a odsúdených v T. a postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 47/2010.

V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľ uviedol:

«Uznesením vyšetrovateľa Oddelenia vyšetrovania v T. Odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia PZ z 13.07.2009 ČVS: PPZ-112/BOK-Z-2008 mi bolo vznesené obvinenie pre prečin krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 ods. 1 Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení.

V predmetnej trestnej veci som bol uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu v P. ... sp. zn. 0 Tp 16/2010 z 03.04.2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 15.04.2010 sp. zn. 23 Tpo 12/2010 vzatý do väzby s tým, že väzba sa začína dňa 01.04.2010 o 19.10 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby MS Ž. ...

V konaní vedenom vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva Policajného zboru Úradu justičnej a kriminálnej polície v T. (ďalej aj ako „vyšetrovateľ“) pod ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008 som stíhaný pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny

podľa § 296 Trestného zákona a iné na skutkovom základe uvedenom v uzneseniach vyšetrovateľa.

Príkazom sudcu pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica... sp. zn. Tp 20/2009 zo 17.04.2009 bolo nariadené vyšetrenie môjho duševného stavu. Príkaz špeciálneho súdu zo 17.04.2009 bol vydaný na základe návrhu vyšetrovateľa zo 16.04.2009, ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008 na vyšetrenie môjho duševného stavu.

Následne uznesením vyšetrovateľa z 20.04.2009 boli pribratí do konania dvaja znalci z odboru psychiatrie na vyšetrenie môjho duševného stavu a tiež znalec na vykonanie môjho psychologického vyšetrenia...

Návrhu vyšetrovateľa zo 16.04.2009 a uzneseniu vyšetrovateľa z 20.04.2009 predchádzala moja generálna námietka zaujatosti voči všetkým policajtom Krajského riaditeľstva Policajného zboru v T., ktorá bola podaná dňa 08.04.2009 (ďalej aj „námietka zaujatosti z 08.04.2009“), o ktorej bolo rozhodnuté uznesením prezidenta Policajného zboru č. p.: PPZ-92-16/JKP-OJP-2009 z 29.04.2009 tak, že trestná vec sa neodníma...

Proti uzneseniu vyšetrovateľa z 20.04.2009 som podal sťažnosť zo 06.05.2009..., v ktorej som okrem vzniesol námietku zaujatosti do konania pribratých znalcov... Uznesením prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky... sp. zn. VII/2 Gv 9/09 z 22.06.2009 bola moja sťažnosť zo 06.05.2009 ako nedôvodná zamietnutá.

Dňa 24.06.2009 bol špeciálnemu súdu doručený návrh prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry na nariadenie môjho pozorovania v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v T. Sudca pre prípravné konanie špeciálneho súdu uznesením sp. zn. Tp 32/2009 zo 16.07.2009 návrh prokurátora zamietol (ďalej aj ako „uznesenie špeciálneho súdu zo 16.07.2009“).

Uznesením vedúceho oddelenia všeobecnej kriminality odboru justičnej polície Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v T. ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008 z 18.08.2009 bol vyšetrovateľ pplk. I. K. vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Dňa 21.05.2010 prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry podal na Špecializovaný trestný súd (ďalej aj ako „špecializovaný trestný súd“) návrh sp. zn. VII/2 Gv 9/09

z 20.05.2010 na vyšetrenie môjho duševného stavu pozorovaním v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v T. ...

Uznesením sudcu pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 47/2010 z 25.05.2010 bolo podľa § 148 ods. 3 Trestného poriadku nariadené moje pozorovanie za účelom vyšetrenia duševného stavu v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v T. ..., ktoré bolo spolu s návrhom prokurátora z 20.05.2010 doručené môjmu obhajcovi dňa 31.05.2010 a mne dňa 30.06.2010...

Proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu z 25.05.2010 som podal sťažnosť jednak prostredníctvom obhajcu dňa 03.06.2010, jednak sám dňa 06.07.2010... Z pripojenej kópie evidenčnej karty prijatej úradnej a doporučenej korešpondencie a podaciach lístkov obvineného vyplýva, že sťažnosť som adresoval priamo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a bola odovzdaná referentovi dňa 06.07.2010 (dni 03.07.2010 až 05.07.2010 pripadli na dni pracovného pokoja). Nakoľko kópiami mnou podávaných sťažností nedisponujem, navrhujem pripojiť spis špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 47/2010.

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27.07.2010 bola moja sťažnosť z 03.06.2010 zamietnutá... Uznesenie najvyššieho súdu z 27.07.2010 mi bolo doručené dňa 06.08.2010.

Podaním z 11.08.2010 vyšetrovateľ požiadal Okresnú prokuratúru v P. ... o súhlas s mojim preeskortovaním do Nemocnice pre obvinených a odsúdených v T. ..., s čím okresná prokuratúra dňa 11.08.2010 vyslovila súhlas...

Následne som bol dňa 17.08.2010 preeskortovaný do nemocnice.

V dôsledku môjho premiestnenia do nemocnice mi dňa 24.08.2010 nebola umožnená nároková návšteva, nakoľko vyšetrovateľ Oddelenia vyšetrovania v T. Odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru Mgr. M. G. činný vo väzobnej trestnej veci uprednostnil účasť na návšteve spoluobvineného V. H. v Ústave na výkon väzby B.

Podaním z 31.08.2010 som požiadal špecializovaný trestný súd o preskúmanie zákonnosti môjho pozbavenia slobody pozorovaním za účelom vyšetrenia duševného stavu v nemocnici, ktoré som doplnil podaním zo 14.09.2010...

O žiadosti z 31.08.2010 nebolo do dnešného dňa rozhodnuté.

Porušenie práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody (čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 7 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. e), čl. 5 ods. 4 dohovoru)

Nakoľko návrhu vyšetrovateľa zo 16.04.2009 predchádzala námietka zaujatosti z 08.04.2009, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením PZ z 29.04.2009, návrh vyšetrovateľa bol podaný v rozpore s Trestným poriadkom (§ 34 ods. 3 a 4 Trestného poriadku). Úkon vykonaný v rozpore so zákonom prenáša svoju nezákonnosť aj na ďalší úkon, ktorý vychádza z nezákonného úkonu... Vzhľadom na túto skutočnosť príkaz špeciálneho súdu zo 17.04.2009 bol a je nezákonný.

Okrem toho uznesením vedúceho oddelenia všeobecnej kriminality odboru justičnej polície Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v T. ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008 z 18.08.2009 bol vyšetrovateľ pplk. I. K. (vyšetrovateľ podávajúci návrh vyšetrovateľa zo 16.04.2009) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Vzhľadom na ustanovenie § 31 ods. 4 veta druhá Trestného poriadku návrh vyšetrovateľa zo 16.04.2009 nemohol byť podkladom pre vydanie príkazu špeciálneho súdu zo 17.04.2009, nakoľko tento nebol neodkladným ani neopakovateľným úkonom. I vzhľadom na túto skutočnosť príkaz špeciálneho súdu zo 17.04.2009 bol a je nezákonný.

Bez vydania zákonného príkazu na vyšetrovanie duševného stavu nemohlo byť ani nariadené moje pozorovanie v nemocnici uznesením špecializovaného trestného súdu z 25.05.2010.

Nakoľko uznesenie najvyššieho súdu z 27.07.2010 sa vadami konania, ktoré predchádzali vydaniu uznesenia špecializovaného trestného súdu z 25.05.2010 nezaoberal, porušil moje právo na zákonné pozbavenie osobnej slobody zaručené čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 dohovoru. Pre úplnosť dodávam, že tieto vady konania som v sťažnosti z 03. 06. 2010 (v mnou podanej sťažnosti a jej doplnení) namietal, najvyšší súd sa s týmito v uznesení najvyššieho súdu z 27.07.2010 nevysporiadal. Vzhľadom na posledne uvedené považujem uznesenie najvyššieho súdu z 27.07.2010 za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, v dôsledku čoho boli porušené moje práva zaručené čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Záver uvedený v uznesení špecializovaného trestného súdu z 25.05.2010, že „Obvinený bol vypočutý dňa 21.12.2009 a dňa 21.04.2010, pričom napriek poučeniu k možnosti nariadenia vyšetrovania jeho duševného stavu pozorovaním opakovane odmietol

sa vyjadriť k dôvodom odmietnutia spolupráce so znalcami pri ambulantnej forme vyšetrovania potrebného pre podanie posudku.“ je arbitrárny.

Nikdy som neodmietol vyjadriť sa k spolupráci so znalcami pri ambulantnej forme vyšetrovania potrebného pre podanie posudku. Takýto záver z obsahu vyšetrovacieho spisu KRP-63/OVK-TN-2008 nevyplýva.

Pri mojom výsluchu ako obvineného dňa 21.12.2009 som v súvislosti so stanoviskom k spolupráci so znalcami uviedol, že k tomuto sa vyjadrím pri výsluchu za prítomnosti obhajcu, ktorý bude schopný a pripravený ma kvalifikovane obhajovať. Ako vyplýva so zápisnice o mojom výsluchu dňa 21.12.2009, pri tomto úkone bol síce prítomný môj ustanovený obhajca JUDr. J. Š., ktorý však moju obhajobu do predmetného výsluchu skutočne neprevzal, nakoľko mu vyšetrovateľom nebola vyhotovená kópia celého vyšetrovacieho spisu, o ktorú osobne požiadal ešte dňa 30.11.2009. Pre úplnosť dodávam, že vypovedať som neodmietol, len som trval na rešpektovaní môjho práva na obhajobu.

Pokiaľ ide o môj výsluch dňa 21.04.2010, znovu som uviedol, že vypovedať k veci chcem a budem, vyjadrím sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú mi kladené za vinu, rovnako sa vyjadrím k otázke súvisiacej so znaleckým posudzovaním môjho psychického stavu, avšak za podmienok, keď moje právo na obhajobu bude aj z materiálneho hľadiska naplnené. Inými slovami vypovedať budem v prítomnosti môjho obhajcu, ktorý pri tomto úkone prítomný nebol. Pre úplnosť dodávam, že moje právo žiadať, aby som bol vypočúvaný za účasti svojho obhajcu mi vyplýva z čl. 50 ods. 3 ústavy, z čl.6 ods. 3 písm. c) dohovoru a z § 34 ods. 1 Trestného poriadku.

Z vyššieho uvedeného je zrejmé, že neboli splnené základné podmienky pre vydanie nariadenia o mojom pozorovaní v nemocnici pre obvinených a odsúdených, ako to vyžaduje ustanovenie § 148 ods. 3 Trestného poriadku.

Okrem uvedeného v uznesení špeciálneho súdu zo 16.07.2009 sa okrem iného uvádza, že „Ak znalec oznámi príslušnému orgánu činnému v trestnom konaní, že obvinený pri vyšetrovaní duševného stavu odmieta spolupracovať, je nutné obvineného vypočuť, opýtať sa ho na dôvody odmietania spolupráce a poučiť ho o možnosti nariadiť pozorovanie jeho duševného stavu podľa vyššie zmieneného ustanovenia Trestného poriadku. Ak obvinený na svojom odmietavom stanovisku zotrva, znalcom sa predložia všetky podklady potrebné na podanie znaleckého posudku, vrátane znaleckých posudkov založených v trestných spisoch

o predošlých odsúdeniach, prípadne v spisoch vedených na súde v občianskoprávných veciach, ak sú k dispozícii.“ Tento záver vyplýva aj z doterajšej judikatúry všeobecných súdov... Hoci som v sťažnosti z 03.06.2010 okrem iného namietal aj skutočnosť, že môj duševný stav bol znalcami skúmaný v trestnom konaní vedenom pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Trestného zákona na základe uznesenia vyšetrovateľa Odboru justičnej polície Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ B. zo dňa 23.03.2009, ČVS: ORP-352/1-OVK-BI-2009 a znalecký posudok sa nachádza v predmetnom vyšetrovacom spise, najvyšší súd sa touto námietkou nezaoberal a v uznesení najvyššieho súdu z 27.07.2010 arbitrárne uzavrel, že skúmanie duševného stavu v inej trestnej veci nie je prekážkou súdneho rozhodnutia. Rovnako za arbitrárny považujem záver najvyššieho súdu uvedený v uznesení najvyššieho súdu z 27.07.2010, že nie je nutné trvať na mojom vypočutí. Uplatňovanie môjho práva na obhajobu a trvanie na prítomnosti obhajcu pri mojom výsluchu vyšetrovateľom (§ 34 ods. 1 Trestného poriadku) mi nemôže byť na ujmu.

I z posledne uvedených dôvodov uznesením najvyššieho súdu z 27.07.2010 bolo porušené moje právo na zákonné pozbavenie osobnej slobody, právo na zákonné a preskúmateľné súdne rozhodnutie a právo na obhajobu zaručené čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 ústavy, čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 dohovoru a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru.

Pozbavenie osobnej slobody pozorovaním v nemocnici je v rozpore so zákonom aj z ďalšieho dôvodu.

Z ustanovenia § 148 ods. 3 Trestného poriadku a relevantných ustanovení zákona o výkone väzby podľa môjho názoru vyplýva, že nariadiť pozorovanie v nemocnici možno len v tej trestnej veci, v ktorej je obvinený stíhaný väzobne, nie však v inej väzobnej trestnej veci

Z ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o výkone väzby vyplýva, že obvineného možno prijať do väzby len na písomný príkaz súdu vydaný na základe rozhodnutia o vzatí do väzby, pričom náležitosti príkazu ustanovuje Poriadok výkonu väzby. Podľa § 8 ods. 1 zákona o výkone väzby obvineného možno premiestniť do iného ústavu len na písomný príkaz prokurátora alebo súdu. Podľa § 3 ods. 2 zákona o výkone väzby ak zdravotný stav obvineného vyžaduje zdravotnú starostlivosť, ktorú nemožno poskytnúť v ústave, alebo ak je

to potrebné na účely trestného konania, väzba sa na nevyhnutne potrebný čas vykonáva v nemocnici pre obvinených a odsúdených...

Relevantné zákonné ustanovenia podľa môjho názoru neumožňujú nariadiť pozorovanie v nemocnici za účelom vyšetrovania duševného stavu v inej ako väzobnej trestnej veci. Opačný výklad by bol výkladom extenzívnym, ktorý je v prípade zásahu do základných práv a slobôd vylúčený.

V tejto súvislosti možno primerane odkázať aj na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 55/98 z 18.10.2001, v ktorom sa okrem iného uvádza, že ak sa vykonáva trestné stíhanie obvineného súčasne v dvoch samostatných trestných konaniach, a v jednom z nich je obvinený vo väzbe, je jeho osobná sloboda vo svojej podstate obmedzená aj v druhom z nich. Preto sú orgány činné v trestnom konaní povinné postupovať s osobitnou starostlivosťou a urýchlením aj v tomto druhom trestnom konaní, samozrejme pokiaľ konanie vykonávané vo väzbe takýmto postupom nebráni.

Pre úplnosť je potrebné dodať, že ak by mal zákonodarca v úmysle umožniť nariadenie pozorovania väzobne stíhaného obvineného v nemocnici aj v inej než väzobnej trestnej veci, v ustanovení § 148 ods. 3 Trestného poriadku by upravil aj možnosť pozorovania obvineného v nemocnici aj v prípade, ak je obvinený vo výkone trestu odňatia slobody.

I z týchto dôvodov uznesením najvyššieho súdu z 27.07.2010 bolo porušené moje právo na zákonné pozbavenie osobnej slobody a právo na zákonné a preskúmateľné súdne rozhodnutie zaručené čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 dohovoru.

K porušeniu môjho práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody došlo aj postupom okresnej prokuratúry, Zboru väzenskej a justičnej stráže a Ústavu na výkon väzby v B., keď k môjmu premiestneniu z Ústavu na výkon väzby do nemocnice nedošlo na základe príkazu prokurátora, ako to vyžaduje ustanovenie § 8 ods. 1 zákona o výkone väzby v spojení s § 61 ods. 1 zákona o výkone väzby. Súhlas okresnej prokuratúry z 11. 08. 2010 nemožno považovať za príkaz, ktorý by okrem iného splňal aj náležitosti ustanovené § 2 ods. 1 Poriadku výkonu väzby. Z týchto dôvodov boli okresnou prokuratúrou, Zborom väzenskej a justičnej stráže a Ústavom na výkon väzby v B. porušené moje práva zaručené čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 dohovoru.

Porušenie práva na kontradiktórne konanie a rovnosti zbraní (čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 7 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru)

Z rozhodnutí ESLP vyplýva, že i keď konanie podľa čl. 5 ods. 4 nemusí vždy poskytovať rovnaké záruky ako konanie podľa čl. 6 ods. 1 (...), musí mať súdny charakter a obsahovať rovnaké záruky primerané povahe pozbavenia osobnej slobody, o ktoré ide (vec Assenov proti Bulharsku z 28.10.1998, § 162; Jecius proti Litve z 31.07.2000, §100; Wloch proti Poľsku z 19.10.2000, § 125). Možnosť osoby pozbavenej osobnej slobody vyjadriť sa je v niektorých prípadoch jednou zo základných procesných záruk poskytovaných v prípade pozbavenia slobody. Napriek rozdielom v znení odseku 3 (právo byť predvedený pred sudcu) a odseku 4 (právo podať návrh na súd) článku 5, judikatúra ESLP týkajúca sa týchto ustanovení sa prikláňa k nutnosti výsluchu osoby pred súdom (vec Sanchez- Reisse proti Švajčiarsku z 21.10.1986, § 51). Rozhodovať o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody pozorovaním v zdravotníckom zariadení bez účasti obvineného je teda v rozpore s čl. 5 ods. 4 (mutatis rmändis Grauznis proti Litve z 10.10.2000, §34; Wloch proti Poľsku z 19.10.2000, § 131)...

Nakoľko som nebol v súvislosti s konaním o návrhu prokurátora z 20.05.2010 špecializovaným trestným súdom vyslúchnutý, dokonca mi pred vydaním uznesenia špecializovaného trestného súdu z 25.05.2010 návrh prokurátora z 20.05.2010 nebol ani doručený, uznesením najvyššieho súdu z 27.07.2010 bolo porušené moje právo na kontradiktórne konanie a rovnosť zbraní vyplývajúce z čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Porušenie práva na súkromie a práva na obhajobu (čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 7 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru)

Ako vyplýva zo skutočností uvedených v časti I. a II., v dôsledku môjho nezákonného pozbavenia osobnej slobody pozorovaním v nemocnici za účelom vyšetrenia duševného stavu a premiestnením do nemocnice bez príkazu bolo závažným spôsobom zasiahnuté aj do môjho práva na obhajobu z dôvodu zvýšenia jej nákladov, keď do Ústavu na výkon väzby v B. som bol premiestnený i z dôvodu hospodárnejšieho poskytovania právnych služieb. Rovnako bolo zasiahnuté do môjho práva na súkromie, keď z dôvodu premiestnenia do nemocnice bol znemožnený styk s mojimi rodinnými príslušníkmi a priateľmi.

Vzhľadom na vyššie uvedené uznesením najvyššieho súdu z 27.07.2010 a postupom okresnej prokuratúry, Zboru väzenskej a justičnej stráže a Ústavu na výkon väzby v B. bolo porušené moje právo na obhajobu zaručené čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru a právo na súkromie zaručené čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 a ods. 2 dohovoru.

Porušenie práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody (čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 7 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru)

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Hoci som sa žiadosťou z 31.08.2010 domáhal preskúmania zákonnosti môjho pozbavenia slobody pozorovaním v nemocnici za účelom vyšetrenia duševného stavu v nemocnici, špecializovaný trestný súd o žiadosti z 31.08.2010 doposiaľ nerozhodol, v dôsledku čoho porušil moje právo na urýchlené preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody zaručené čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Ako osoba, ktorej základné práva a slobody boli porušené, si uplatňujem primerané zadosťučinenie, a to od najvyššieho súdu v sume 10 000 €, špecializovaného trestného súdu v sume 3 000 €, okresnej prokuratúry v sume 3 000 € a od Zboru väzenskej a justičnej stráže a Ústavu na výkon väzby v B. v sume 3 000 € z nasledovných dôvodov:

1. Postupom štátnych orgánov došlo k porušeniu niekoľkých mojich ústavných práv ako aj k porušeniu mojich práv chránených dohovorom.

2. Porušenie mojich práv bolo osobitne svojvoľné a hrubé.

3. Porušenie práva na osobnú slobodu možno kvalifikovať ako jedno z najzávažnejších porušení ústavy a dohovoru.

4. Zrejmé prehliadanie mojej osoby zo strany súdov a štátnych orgánov dolieha na mňa osobitne nepriaznivo, nakoľko som zbavený osobnej slobody v rozpore s právnym poriadkom.

5. K porušeniu mojich práv došlo rozhodovaním a postupom súdov, ktorých úlohou je práve opak, a to ochrana práv a oprávnených záujmov fyzických a právnických osôb.

Vzhľadom na to som trpel pocitmi bezmocnosti, menejcennosti a bola u mňa v podstate negovaná dôvera v možnosť poskytnutia spravodlivosti v štáte.

6. Štátne orgány vyššie uvedeným spôsobom postupovali napriek tomu, že som ako osoba pozbavená osobnej slobody mohol legitímne očakávať zvýšenú a osobitnú starostlivosť o ochranu mojich ústavných práv a práv zaručených dohovorom.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27.07.2010 porušil čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s právom sťažovateľa na zákonné pozbavenie osobnej slobody.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27.07.2010 porušil čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s právom sťažovateľa na zákonné a preskúmateľné súdne rozhodnutie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27.07.2010 porušil čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s právom sťažovateľa kontradiktórne konanie a rovnosť zbraní.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27.07.2010 porušil čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s právom sťažovateľa na obhajobu.

5. Postupom Okresnej prokuratúry v P., Zboru väzenskej a justičnej stráže a Ústavu na výkon väzby v B. v súvislosti s premiestnením sťažovateľa dňa 17.08.2010 z Ústavu na výkon väzby v B. do Nemocnice pre obvinených a odsúdených v T. bol porušený čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 7 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

6. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27.07.2010 a postupom Okresnej prokuratúry v P., Zboru väzenskej a justičnej stráže a Ústavu na výkon väzby v B. v súvislosti s premiestnením sťažovateľa dňa 17.08.2010

z Ústavu na výkon väzby v B. do Nemocnice pre obvinených a odsúdených v T. bolo porušené právo sťažovateľa na obhajobu zaručené čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

7. *Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27.07.2010 a postupom Okresnej prokuratúry v P., Zboru väzenskej a justičnej stráže a Ústavu na výkon väzby v B. v súvislosti s premiestnením sťažovateľa dňa 17.08.2010 z Ústavu na výkon väzby v B. do Nemocnice pre obvinených a odsúdených v T. bolo porušené právo sťažovateľa na súkromie zaručené čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 1 a ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

8. *Špecializovaný trestný súd postupom v konaní sp. zn. Tp 47/2010 porušil čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s právom sťažovateľa na urýchlené preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody.*

9. *Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27.07.2010 sa zrušuje.*

10. *Okresnej prokuratúre v P. a Zboru väzenskej a justičnej stráže sa prikazuje premiestniť sťažovateľa z Nemocnice pre obvinených a odsúdených v T. do Ústavu na výkon väzby v B.*

11. *Špecializovanému trestnému súdu sa prikazuje, aby urýchlene rozhodol o žiadosti sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody z 31.08.2010.*

12. *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadostučinenie peňažnú sumu vo výške 10 000 €, ktorú mu je povinný zaplatiť Najvyšší súd Slovenskej republiky, peňažnú sumu vo výške 3 000 €, ktorú mu je povinný zaplatiť Špecializovaný trestný súd, peňažnú sumu vo výške 3 000 €, ktorú mu je povinná zaplatiť Okresná prokuratúra v P. a peňažnú sumu vo výške 3 000 €, ktorú sú mu povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne Zbor väzenskej a justičnej stráže a Ústav na výkon väzby v B., to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľ namietá porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 47/2010.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého postupu tohto súdu, pretože na základe podanej sťažnosti jeho preskúmanie patrilo do právomoci najvyššieho súdu. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti uzneseniu prvostupňového súdu sp. zn. Tp 47/2010 25. mája 2010 podal riadny opravný prostriedok, sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27. júla 2010.

Keďže ústavný súd nemá právomoc na konanie o tejto časti sťažnosti, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o porušovaní jeho základných práv postupom okresnej prokuratúry, ZVJS a ÚNV v súvislosti s jeho premiestnením 17. augusta 2010 z ÚNV do nemocnice pre obvinených a odsúdených v T. ústavný súd konštatuje, že v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zotrváva na tom, že každý sťažovateľ je pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03, IV. ÚS 126/07).

Vyčerpanie týchto právnych prostriedkov je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 256/05, IV. ÚS 126/07).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné orgány.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor.

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľ mal právo podávať podnet na preskúmanie jeho sťažnosti na nadriadený orgán prokuratúry, resp. mohol podávať opakovaný podnet, pretože tento orgán je tým orgánom, ktorý je príslušný v tomto štádiu vybaviť jeho sťažnosti a podnety. Z podaní sťažovateľa nevyplýva, že by tieto možnosti a práva podľa zákona o prokuratúre využil, najmä vo vzťahu k ústavu na výkon väzby, proti postupu ktorého má výhrady.

Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou opakovane vyslovil, že nevyužitie tohto účinného prostriedku nápravy (prokuratúry) nemožno nahradiť podaním pred ústavným súdom, pretože by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen zistiť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok postupu príslušného orgánu činného v prípravnom konaní.

Keďže v danom prípade sťažovateľ uvedeným spôsobom nepostupoval, ústavný súd dospel k záveru, že jeho sťažnosť je pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany jeho základných opráv neprípustná, a preto rozhodol v tomto smere tak, že ju odmietol pre neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. Sťažovateľ namietal tiež porušenie svojich práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 7 ústavy, čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. e) a 4 dohovoru a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27. júla 2010 v súvislosti s jeho premiestnením 17. augusta 2010 z ÚNV do nemocnice pre obvinených a odsúdených v T., ako aj porušenie jeho práv zaručených v čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru v súvislosti na zákonné pozbavenie osobnej slobody.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 7 ústavy skúmanie duševného stavu osoby obvinenej z trestného činu je možné iba na písomný príkaz súdu.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy má obvinený právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť osobnej slobody okrem prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: písm. e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu...

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2) dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojov a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie označených práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 21/2010 z 27. júla 2010, ktorým zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie špecializovaného súdu sp. zn. Tp 47/2010 z 25. mája 2010, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezhoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Napadnutým uznesením rozhodol sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu na návrh prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky tak, že podľa § 148 ods. 3 Tr. por. nariadil, aby bol obvinený M. M. pozorovaný za účelom vyšetrenia duševného stavu v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v T. Obvinený je vo výkone väzby v inej veci. Proti uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť obvinený prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním. V sťažnosti namieta porušenie svojich práv podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že mu nebol pred rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie doručený návrh prokurátora na nariadenie pozorovania za účelom vyšetrenia duševného stavu. Ďalej namieta konštatovanie uvedené v napadnutom uznesení, že sa pri výsluchoch 21. decembra 2009 a 21. apríla 2010 odmietol vyjadriť k dôvodom odmietnutia spolupráce so zmlcami pri ambulantnej forme vyšetrenia pre účely posúdenia duševného stavu. Dôvodom nevyjadrenia sa bola okolnosť, že na úkon sa nedostavil obhajca obvineného a obvinený sa chce ku všetkým dotknutým otázkam vyjadriť len v prítomnosti svojho obhajcu, na čo má ústavné i zákonné právo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako nadriadený súd v zmysle § 190 ods. 2 písm. b/ Tr. por. preskúmal podľa § 191 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia a konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť nieje dôvodná. Nariadenie pozorovania za účelom vyšetrenia duševného stavu zodpovedá stavu veci a zákonu, je vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci nevyhnutné a iná možnosť na realizáciu vyšetrenia ako pozorovanie v zdravotníckom zariadení nie je. Bližšie sú skutkové a právne (procesné) podklady rozhodnutia rozobrané v odôvodnení napadnutého uznesenia a na tieto aj sťažnostný súd v plnom rozsahu odkazuje.

Vo vzťahu k námietkam obsiahnutým v sťažnosti obvineného platí nasledovné:

Pokiaľ ide o nedoručenie návrhu prokurátora na vyšetrovanie duševného stavu pozorovaním možno súhlasiť, že pre reálne naplnenie procesných práv mala byť obvinenému aj bez priameho zákonného príkazu daná možnosť vyjadriť sa k návrhu ešte pred rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie. Obsah návrhu je však rekapitulovaný v napadnutom rozhodnutí a odôvodnenie tohto návrhu je obsahovo takmer úplne pretransformované do odôvodnenia napadnutého uznesenia, keďže sudca pre prípravné konanie sa s návrhom prokurátora aj v jeho dôvodoch stotožnil. V sťažnosti proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie mal teda obvinený možnosť vyjadriť sa aj k návrhu, na základe ktorého bolo toto rozhodnutie vydané. Keďže finálne vo veci rozhoduje v prípade podania sťažnosti až nadriadený súd a keďže sťažnosť proti predmetnému rozhodnutiu má podľa § 148 ods. 4 Tr. por. odkladný účinok, takže napadnuté uznesenie nie je ani predbežne vykonateľné, neboli práva obvineného materiálne porušené. Treba dodať, že vecne (z hľadiska účelu) obvinený podstatu prvostupňového rozhodnutia nenapáda ani nevyjadruje ochotu so znalcami spolupracovať mimo pozorovania v zdravotníckom zariadení.

K druhej sťažnostnej námietke obvineného najvyšší súd uvádza, že v nastalej procesnej situácii, keď bol už obvinený dostatočne poučený o možnosti pozorovania za účelom vyšetrovania duševného stavu v zdravotníckom zariadení (a právnu úpravu pozná, ako tam nasvedčujú jeho vyjadrenia pri výsluchu 21. apríla 2010) nie je nutné trvať na vypočutí obvineného ohľadom dôvodov odmietnutia spolupráce so znalcami (čo požaduje uznesenie sudcu pre prípravné konanie zo 16. júla 2009). Túto nespôluprácu je potrebné brať do úvahy ako fakt a rešpektovať ako súčasť taktiky obhajoby obvineného. Zákonným riešením nastalej situácie je potom práve napadnuté rozhodnutie a jeho výkon (počas výkonu väzby v inej trestnej veci však bude v tejto otázke potrebné postupovať v súlade so zákonom o výkone väzby). Napokon, skúmanie duševného stavu obvineného v inej trestnej veci na základe uznesenia z marca 2009 tiež nie je prekážkou súčasného rozhodnutia. Duševný stav obvineného je potrebné posúdiť samostatným posudkom pre účely tohto konania a v jeho obsahovom kontexte a znalci sami určia, do akej miery je predchádzajúci posudok použiteľný ako jeden z podkladov pre ich súčasné závery.“

Na základe uvedeného najvyšší súd sťažnosť sťažovateľa výkonom tohto uznesenia ako nedôvodnú zamietol.

V citovanej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré sťažnosťou napadnuté uznesenie sudcu pre prípravné konanie špecializovaného súdu z 25. mája 2010 sp. zn. Tp 47/2010 zamietol. Postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa ústavný súd nepovažuje za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade neporušil označené základné práva sťažovateľa nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

V bode 11. návrhu petitu sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal špecializovanému súdu urýchlene rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody z 31. augusta 2010, pričom neoznačil číslo konania, ktorého sa žiadosť týka. Keďže podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde označenie veci, ktorej sa sťažnosť týka, je podstatnou náležitosťou konania o sťažnosti, neboli v tejto časti

splnené podmienky na začatie konania, preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2011